

Uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet

Samhällsbyggnadsförvaltningen

2023

Innehåll

Uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet 2023	3
Enkät organisatorisk och social arbetsmiljö + hot och våld.....	3
Årlig uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet (SAM).....	3
Handlingsplan	15
Sjukfrånvaro	16
Tillbud och arbetsskador	17
Händelser 2023	18
Händelser per enhet.....	18
Medarbetarenkät 2023	19

Uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet 2023

Enligt Arbetsmiljöverkets föreskrift AFS 2001:1 är arbetsgivaren skyldig att årligen följa upp och dokumentera hur det systematiska arbetsmiljöarbetet fungerat.

Under ett år genomförs tre olika enkätundersökningar:

- I mars månad enkät om den organisatoriska och sociala arbetsmiljön (OSA) samt hot och våld. Alla enheter inkl. ledningsgruppen inom samhällsbyggnadsförvaltningen besvarade enkäten. Enkäten besvaras av chef tillsammans med skyddsombud.
- Under hösten genomförs medarbetarenkäten som skickas ut till alla medarbetare med en tillsvidare- eller visstidsanställning som är månadsavlönade och som varit anställda i minst tre månader.
- Slutligen så görs i december-januari en uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet (SAM). Fyra av fem enheter samt ledningsgruppen har besvarat enkäten. Enkäten besvaras av chef tillsammans med skyddsombud.

Enkät organisatorisk och social arbetsmiljö + hot och våld

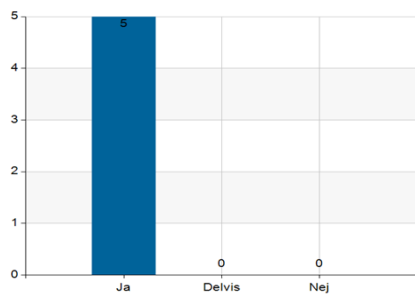
Enkätsvaren visar att den organisatoriska och sociala arbetsmiljön fungerar bra inom förvaltningen. Inom några områden har en eller flera enheter identifierat förbättringsarbete gällande t.ex. rutiner.

Två områden som förvaltningen ska arbeta vidare med är arbetsuppgifter som är psykiskt påfrestande samt hot och våld. I huvudsak handlar det om arbetsuppgifter som utförs i andras verksamheter och där elever och/eller äldre personer kan ha ett olämpligt bemötande. Det förekommer också aggressiva och hotfulla personer t.ex. vid arbete på ÅVC och i den offentliga miljön.

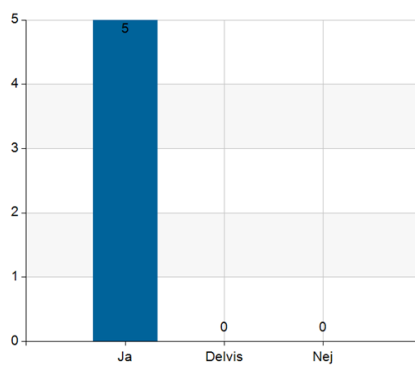
Årlig uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet (SAM)

Svaren visar att det systematiska arbetsmiljöarbetet på förvaltningen fungerar bra. Ingen fråga har besvarats med nej men det finns några områden där svaret är delvis vilket innebär att frågan behöver undersökas närmare eller bör åtgärdas omedelbart. Ett område är kring riskbedömningar och handlingsplaner och där KIA-systemet under året har kompletterats med en modul för riskhantering och en för handlingsplaner vilket förenklar för cheferna. Även i denna enkäten berörs arbete kring hot och våld och ensamarbete som frågor att arbeta vidare med.

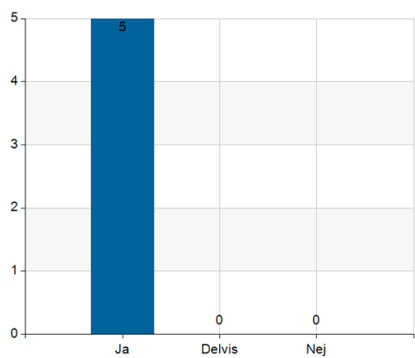
1. Arbetsmiljöarbetet är integrerat i vår verksamhet

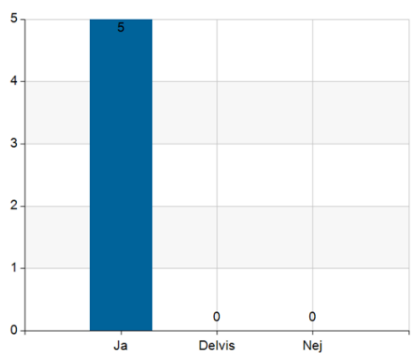
2. Samverkan i arbetsmiljöarbetet sker bland annat på arbetsplatsträffar och vid behov i dialog med skyddsombud/arbetsmiljöombud

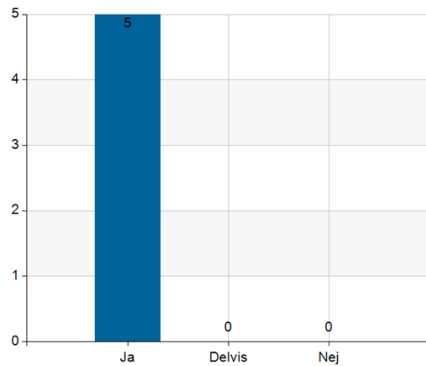
3. Vår arbetsmiljöpolicy är känd på arbetsplatsen/enheten.

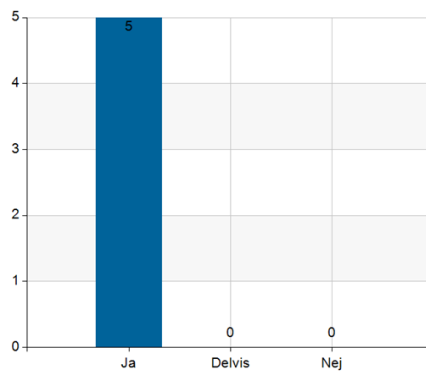
4. Det finns mål för den organisatoriska och sociala arbetsmiljön

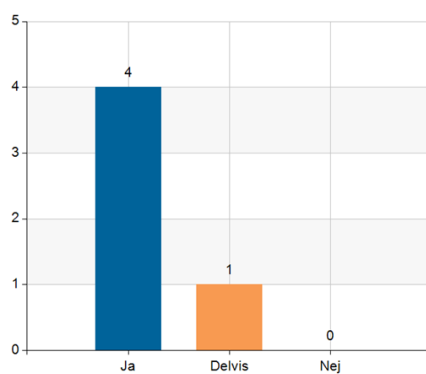
5. Det aktuella målet för den organisatoriska och sociala arbetsmiljön är känt på arbetsplatsen/enheten.

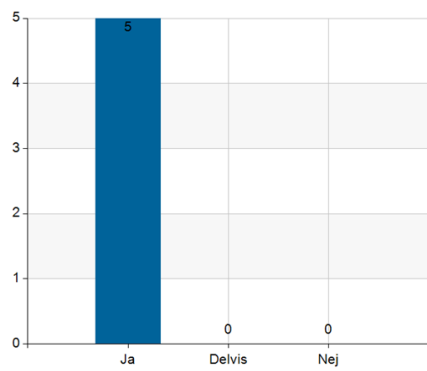
6. Verksamhetens rutiner för SAM är lättillgängliga och lätta att förstå.

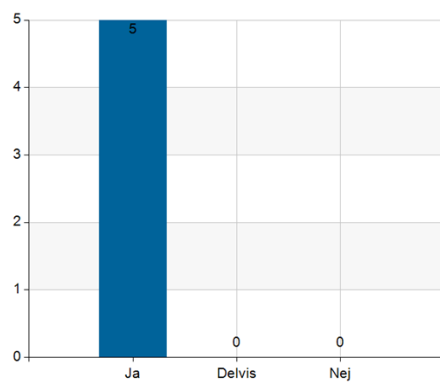
• Undersökning och riskbedömning

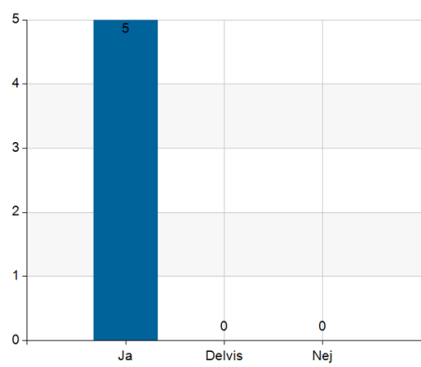
- **Alkohol och droger**

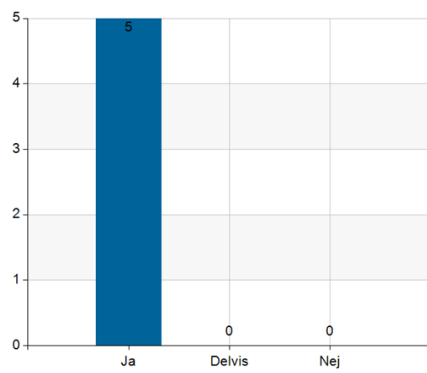
- **Introduktion**

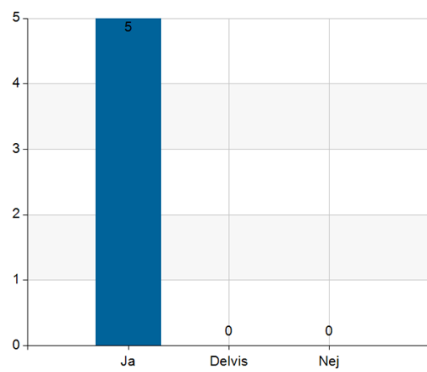
- **Arbetsanpassning och rehabilitering**

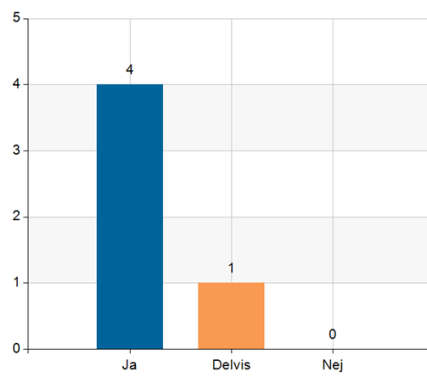
• Arbetsskador och tillbud

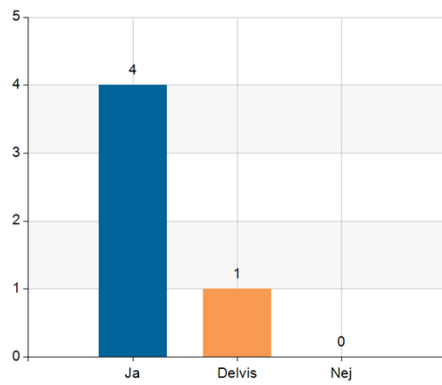
• Första hjälpen och krisstöd

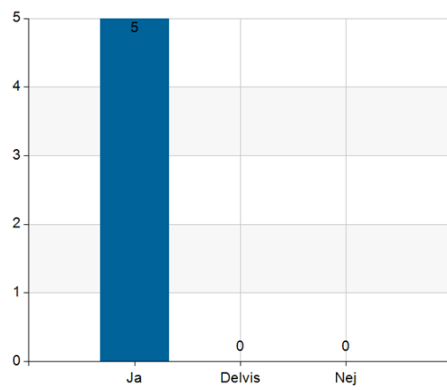
• Risker för hot och våld

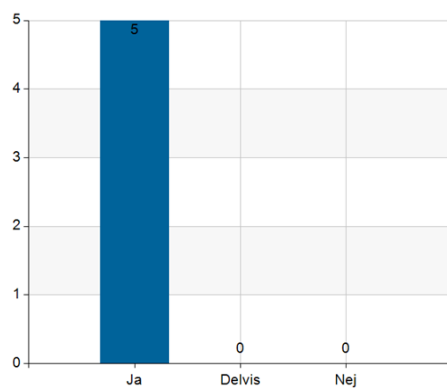
- **Ensamarbete**

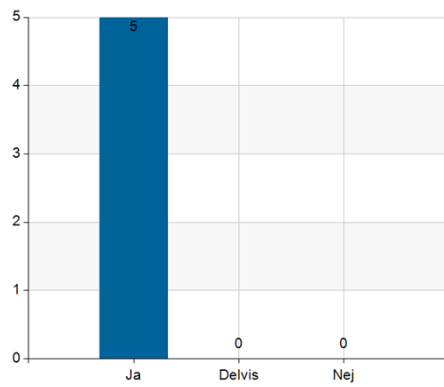
- **Gravida och ammande arbetstagare**

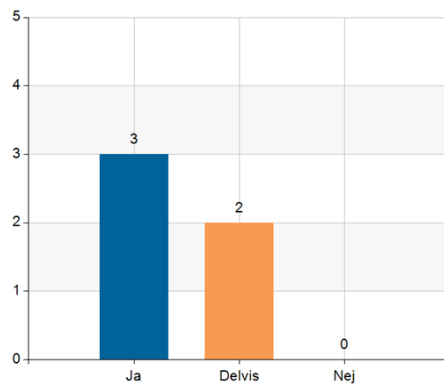
- **Kränkande särbehandling**

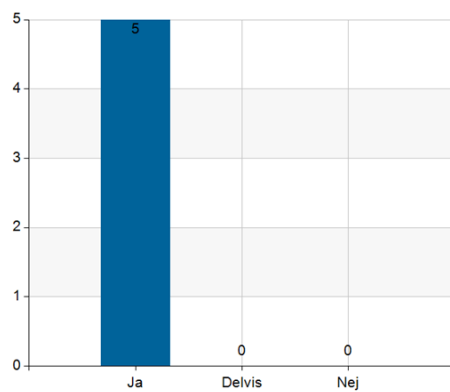
- **Medicinska kontroller**

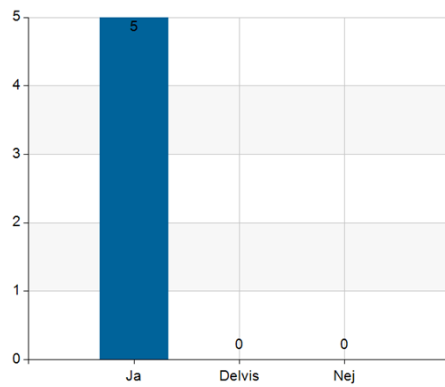
8. Det finns en skriftlig uppgiftsfördelning för dem som tilldelats arbetsmiljöuppgifter.

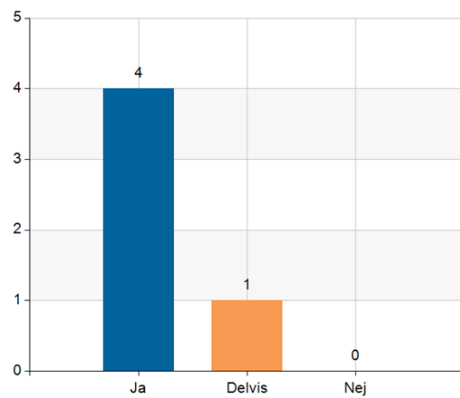
- **Hur man förebygger och hanterar ohälsosam arbetsbelastning**

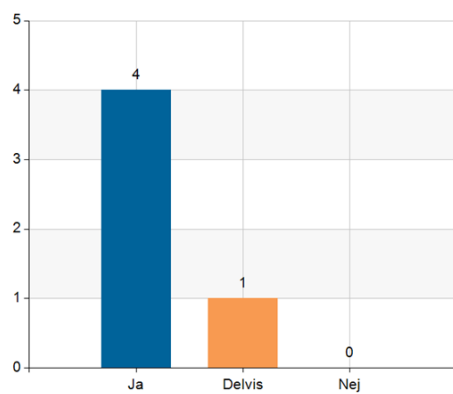
- Hur man förebygger och hanterar kränkande särbehandling

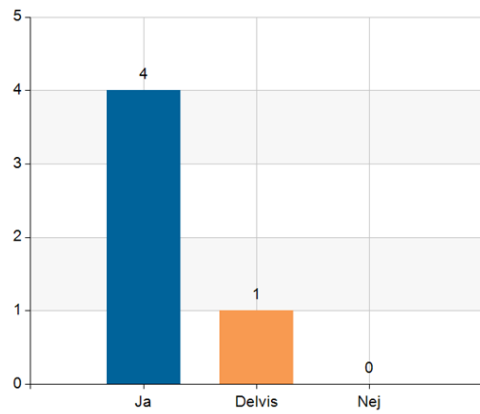
- Lagar och regler för arbetsmiljön

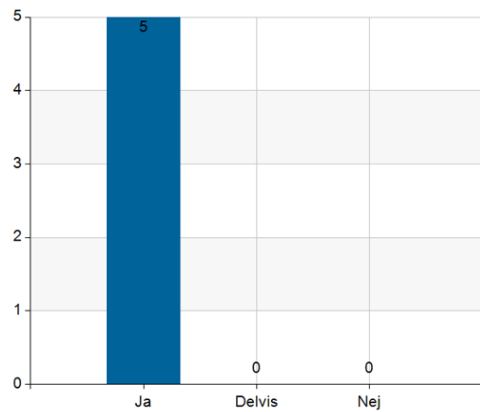
- De rutiner som nämnts ovan (se fråga 7)

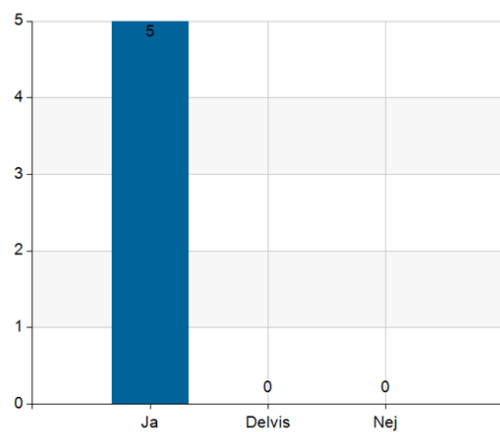
- **Risker i arbetsmiljön och hur de kan förebyggas och åtgärdas**

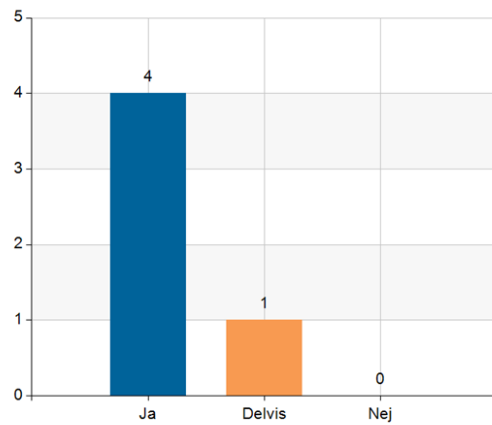
- **Förhållanden som skapar en god arbetsmiljö**

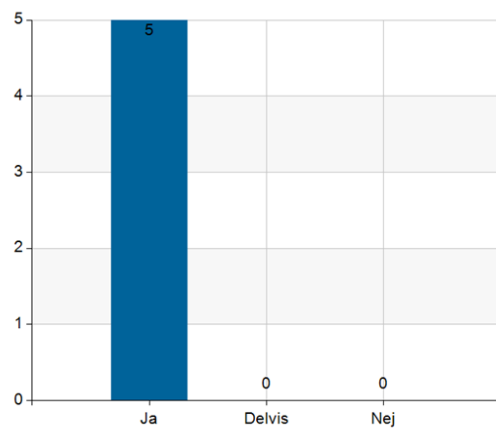
11. Kommunikering av arbetsmiljöfrågor fungerar både uppåt och neråt i organisationen.

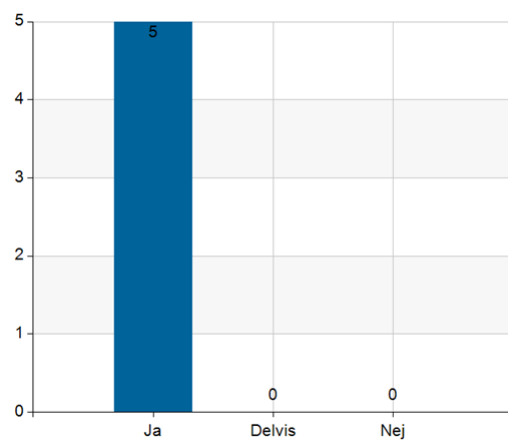
- **Vid förändringar**

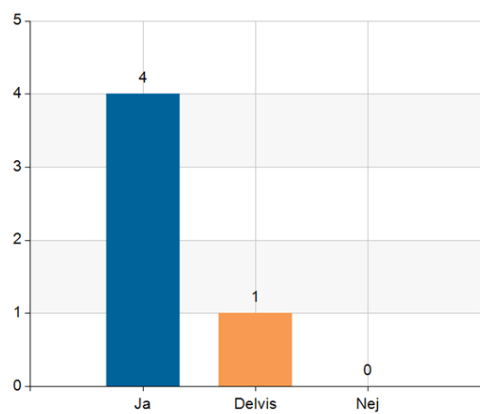
- **Genom regelbunden översyn (daglig tillsyn, enkäter, skyddsronder m.m.)**

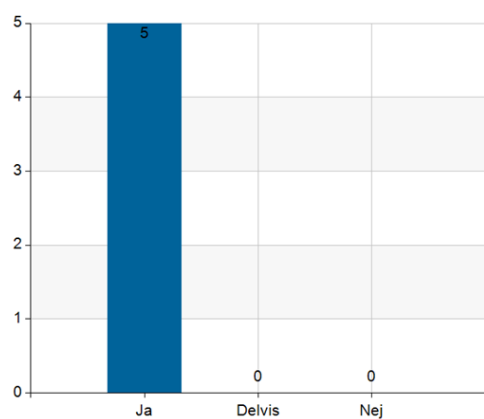
- **När något hänt (t.ex. arbetsolycka eller tillbud)**

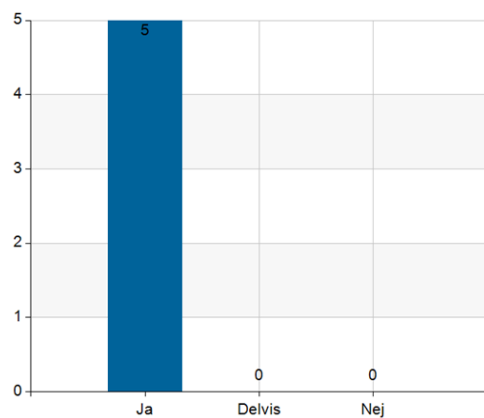
13. Riskbedömningar dokumenteras.

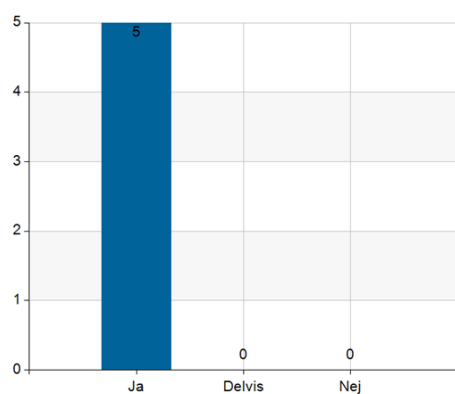
14. Aktuell handlingsplan för åtgärder finns och åtgärder följs upp.

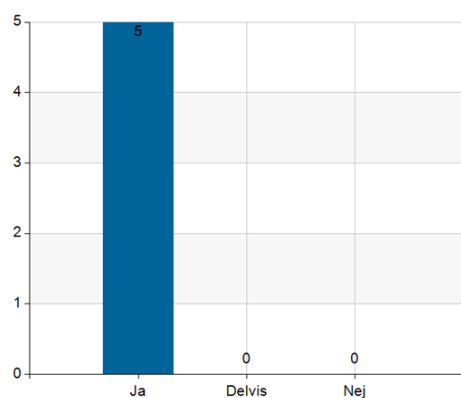
15. Sammanställning av skador och tillbud görs.

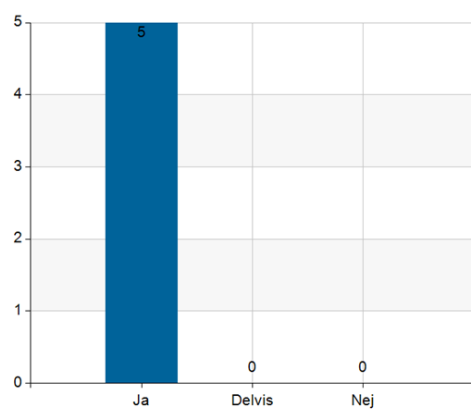
16. Det sker en årlig uppföljning enligt denna checklista.

17. Resultatet av den årliga uppföljningen redovisas till förvaltningen eller liknande.

18. Vi anlitar företagshälsovård när vi behöver hjälp med det SAM.

Handlingsplan

Område	Prioritet			Åtgärd	Ansvar	Tidsplan
	Låg	Mellan	Hög			
Undersökningar och riskbedömningar för att förebygga risker i arbetsmiljön och vid förändringar i verksamheten.			X	Ska genomföras vid behov. Implementera mallen i KIA för riskbedömningar.	Resp enhetschef	Löpande
Risker för hot och våld		X		Inventera vilka risker för hot och våld som finns i verksamheten. Undersöka möjlighet till utbildning för personal i hur man förebygger hot och våld och hur man ska agera vid situationer med hot och våld.	Resp enhetschef	2024
Ensamarbete			X	Utreda risker vid ensamarbete, särskilt kopplat till risk för hot och våld.	Resp enhetschef	2024

Sjukfrånvaro

Sjukfrånvaro samhällsbyggnadskontoret i förhållande till total ordinarie arbetstid, %:

	2023	2022	2021	2020	2019
Totalt för alla arbetstagare	7,4	6,95	6,84	5,49	4,28
Kvinnor	8,18	6,91	7,36	6,81	5,41
Män	4,83	7,05	5,43	2,18	1,32
Personer upp till 29 år	4,98	3,34	6,11	6,68	1,79
Personer mellan 30-49 år	6,55	5,40	6,85	5,38	5,33
Personer 50 år eller äldre	8,78	9,22	6,97	5,27	3,80

Sjukskrivningen för kontoret har ökat lite jämfört med 2022 och låg vid årsskiftet på 7,4 procent. Nämnden klarar därmed inte kommunfullmäktiges mål med en avvikelse på 5,5 procent. Analysen är att ökningen beror på att det sedan pandemin finns en fortsatt medvetenhet om risken för smitta vid förkylningar med mera och att personal stannar hemma i större utsträckning vid tecken på symptom. Merparten av samhällsbyggnadsförvaltningens personal arbetar i daglig drift där möjligheterna till distansarbete är små.

Tillbud och arbetsskador

Det finns risker i alla arbeten och på alla arbetsplatser. För att kunna hantera riskerna och kanske helt förebygga att något händer, krävs det att arbetsgivare och personal känner till vilka risker som finns. Kommunen uppmanar därför personalen att anmäla avvikelser så snart något händer eller uppmärksammas. Anmälningarna görs i systemet KIA som tillhandahålls av AFA Försäkring.

Definitioner: **Arbetsskada (olycksfall)** kan vara ett olycksfall som inträffat under arbetstid, på arbetsplatsen eller annan plats där den anställda vistats för sitt arbete. **Färdolycksfall**, det vill säga ett olycksfall som uppstår på väg till eller från arbetsplatsen, är också en arbetsskada. Ett **tillbud** är en plötslig händelse som under andra omständigheter kunnat orsaka en arbetsskada. Ett tillbud kan gälla både fysiska och psykiska händelser. **Riskobservation** är när man ser något som skulle kunna leda till en arbetsskada eller tillbud. **Säkerhetsobservation** är när man observerar andras beteenden och klassar dem som ”säkert” eller ”osäkert beteende”.

Tillbud

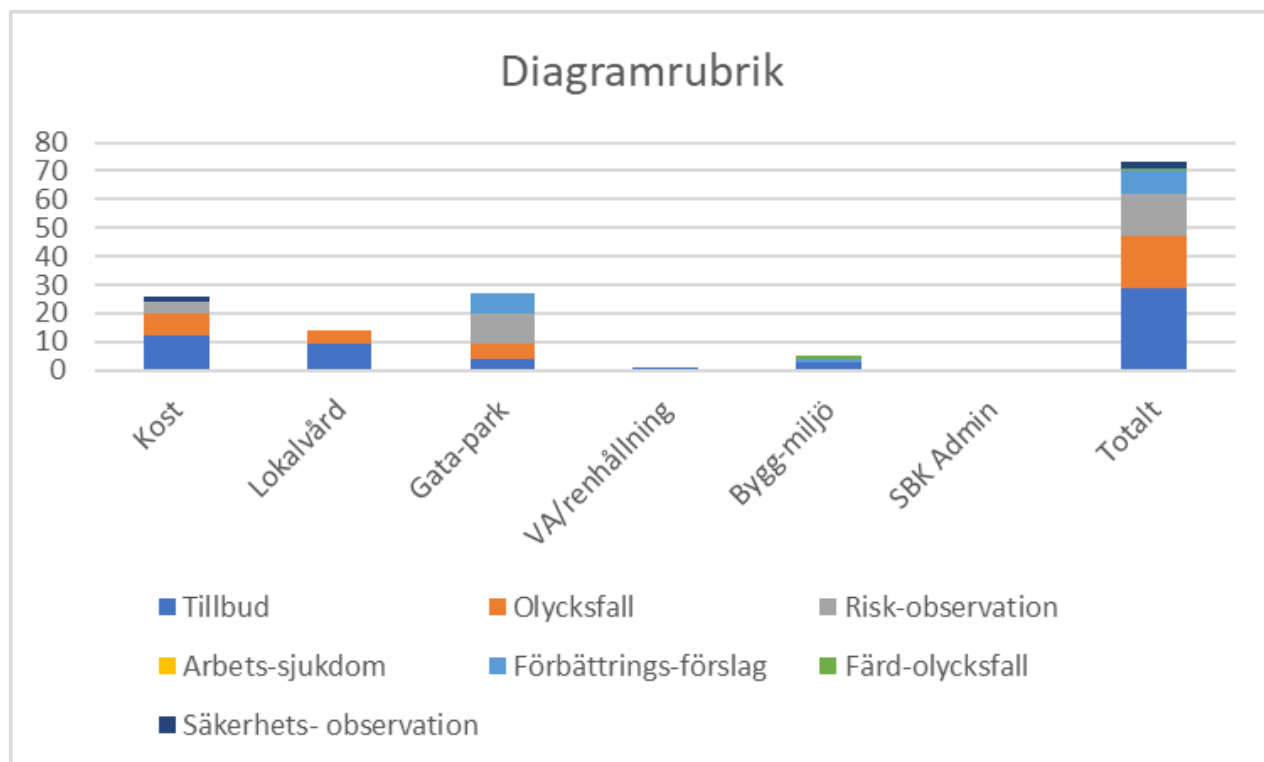
Ett av de viktigaste redskapen för att upptäcka risker i arbetsmiljön är att analysera de tillbud som inträffar. Genom att göra det får arbetsgivaren en bild av vilka risker som finns så att åtgärder kan vidtas. På så vis kan rapporteringen av tillbud förebygga olyckor och ohälsa. Tillbud ska alltid rapporteras till närmsta chef.

Tillbud rapporteras i KIA och allvarliga tillbud, det vill säga sådana som skulle ha kunnat orsaka allvarliga olyckor, ska även anmälas till Arbetsmiljöverket.

Arbetsskador och olyckor

Om någon skadas eller blir sjuk av sitt arbete ska det rapporteras till arbetsgivaren, precis som tillbud. Arbetsgivaren anmäler i sin tur händelsen till Försäkringskassan och informerar skyddsombudet. Sådana olyckor som är allvarliga ska arbetsgivaren snarast anmäla även till Arbetsmiljöverket.

Händelser 2023

Ovan visas statistik över anmälda incidenter 2023. De två största enheterna sett till antal anställda är kost- och lokalvårdsenheterna och därav följer att merparten av tillbuds- och olycksfallsanmälningarna kommer från dessa enheter. Flest händelser har skett inom kostenheten och merparten av dessa i centralköket på Örnaskolan. Det är varierande händelser som har inträffat och en stor andel av tillbuden handlar om lokalerna (kallt, dålig ventilation, ej fungerande lås m.m.). Gällande olycksfallen handlar sex stycken om fall (snubblat, halkat, trampat fel) och övriga är bränn- och klämskador, sårskada samt olycksfall till och från arbetet. Två av olycksfallen har lett till en kortare och en längre sjukskrivning.

Händelser per enhet

Enhet	Tillbud	Olycksfall	Risk-observation	Arbets-sjukdom	Förbättrings-förslag	Färd-olycksfall	Säkerhets-observation
Kost	12	8	4	0	0	0	2
Lokalvård	9	5	0	0	0	0	0
Gata/park	4	5	11	0	7	0	0
Bygg/miljö	3	0	0	0	1	1	0
VA/renhållning	1	0	0	0	0	0	0
SBF Admin	0	0	0	0	0	0	0
Totalt	29	18	15	0	8	1	2

Medarbetarenkät 2023

Medarbetarenkäten genomfördes återigen 2023 efter uppehåll 2022. Från och med 2023 används systemet Brilliant för enkäten. Enkäten kunde besvaras under perioden 16 oktober till 5 november 2023. Svarsfrekvensen för samhällsbyggnadsförvaltningen var 85 %, totalt i kommunen var svarsfrekvensen 77 %.

Frågorna är indelade i sex områden:

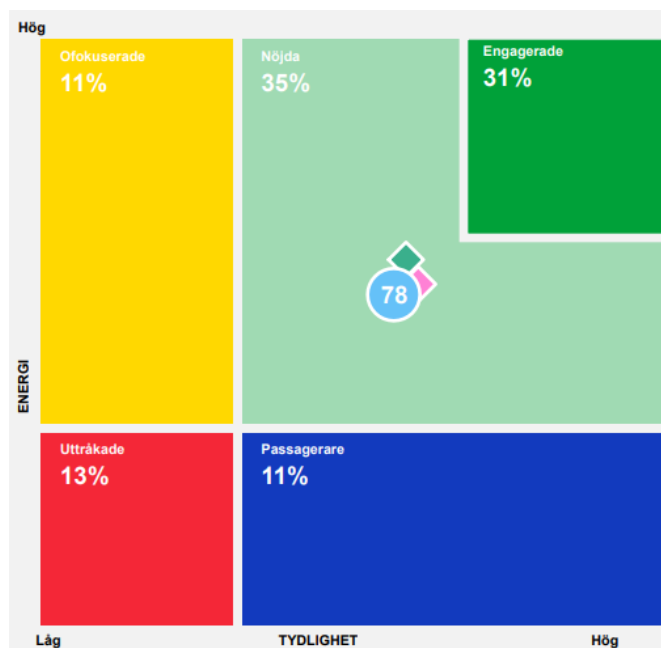
- Engagemang
- Teameffektivitet
- Ledarskap
- Organisatorisk och social arbetsmiljö
- Attraktiv arbetsgivare (eNPS)
- Ledning

Resultatet redovisas både på övergripande nivå för hela samhällsbyggnadsförvaltningen men också på enhetsnivå. Alla enheter inklusive ledningsgruppen har upprättat handlingsplaner för arbete med resultatet av enkäten.

Resultat övergripande nivå

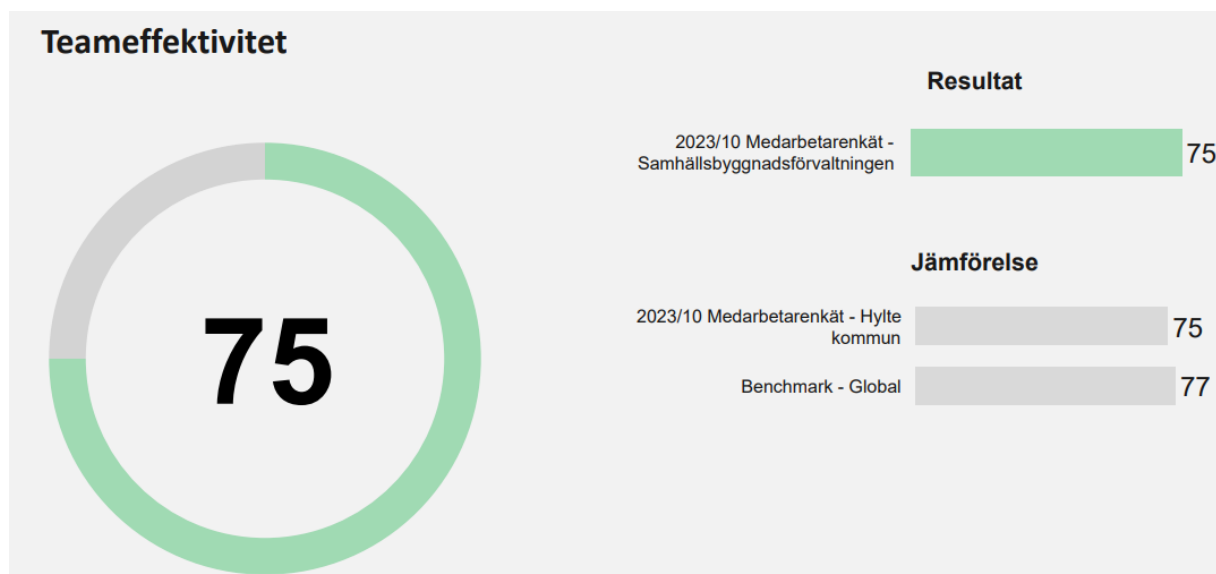
Engagemang

”Gruppen har både energi och tydlighet i sitt arbete men det finns potential att öka engagemanget. För att öka engagemanget ytterligare är det viktigt att arbeta med de fokusområden som angetts på översiktssidan. Utforska vad gruppen kan påverka och om det finns något de, som grupp, kan börja eller sluta att göra. Öka tydligheten genom att först förtydliga de övergripande målen och därefter målen på grupp- och individnivå.”

Teameffektivitet

”Samarbetet i gruppen fungerar bra och det finns förutsättningar att arbeta effektivt. Säkerställ fortsatt god nivå genom att behålla det som fungerar bra och kontinuerligt följa upp gruppens arbetssituation. Sök efter feedback och lärande från både din och andra grupper.”

Ledarskap

”Gruppen uppskattar det du gör och har förtroende för dig som ledare. Utforska och förstärk det som fungerar bra och bygg vidare på dessa ledarbeteenden. Efterfråga feedback för att lära från andra ledare och även från den egna gruppen. Nästa steg är att gå från en bra ledare till en utmärkt ledare!”

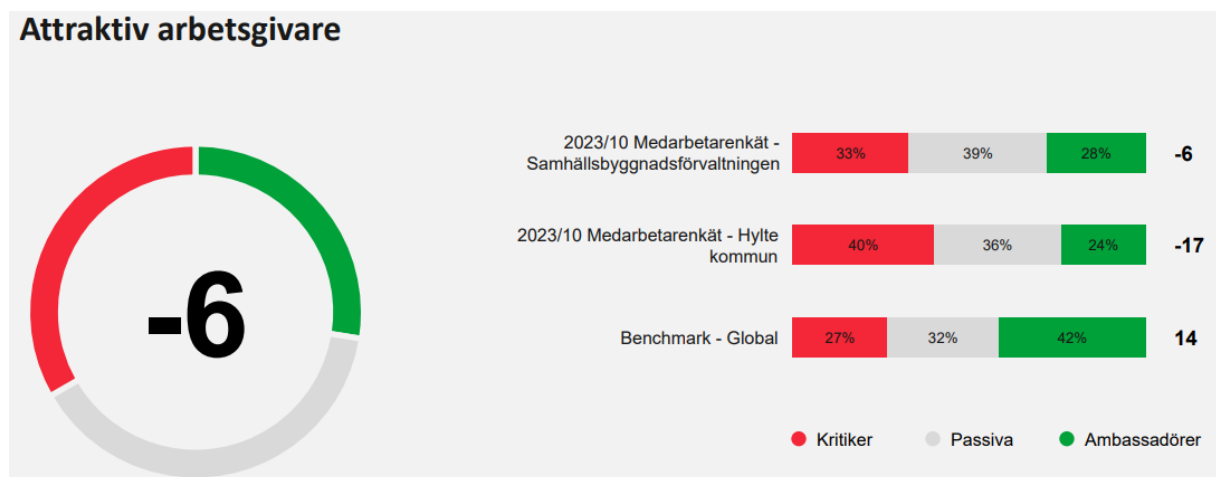

Organisatorisk och social arbetsmiljö

”Gruppen upplever att den organisatoriska och sociala arbetsmiljön överlag fungerar bra. Detta ger goda förutsättningar för en hållbar arbetsmiljö. Fokusera på att förbättra de områden inom indexet som har lägre resultat. Efterfråga feedback för att lära från andra ledare och även från den egna gruppen. Om det finns stor andel medarbetare som upplever diskriminering eller kränkningar behöver detta adresseras och följas upp i det systematiska arbetsmiljöarbetet.”

Attraktiv arbetsgivare

Ledning

”Dina medarbetare upplever bristande förtroende för ledningen. Att skapa förtroende i organisationen är viktigt för att upprätthålla engagemang och skapa interna ambassadörer.”

